מורי זהב

ו רחשונה, אבל אם חזרו ותחבוהו

לוע בו מתחלה תוך מעת לעת לתחיבה

ה, אסור, כ״כ ב״י ורש״ל פכ״ה (חולין

ראשונה למין שהיה בלוע בו מחחלה אוסר ביי ורשייל:

קימן מ"ו נשם סמ"ג (לאוין קמ):

באר הגולה

ה ח סמ״ק סימן רי״ג:

יורה רעה צר הלכות בשר בחלב

63 :: יי לא נהגו לחום אלא לויג"א בעלמא לחוף ראש אבל לא מים הראויים זכל וו זכל ומשתה, והא ראייה דלחוף ראש מותר אפילו לכתחלה, כו׳, על כן לריך דמי ו דמי הקדירה לנהר, עכ"ל רש"ל. וכל זה בקדירה שנאסרה, אבל המאכל 3100 כתוב באיסור והיתר הארוך (כלל כא דין יג) ורש"ל ות״ח שלריך להשליכו ית ה ית הכסא אבל לא לפני הכלב אפילו 5 3 לנ שלו: ד (ה) בדיעבד אינה אד ויין *אם אין הכף בן יומו הקדרה והתבשיל מותרים ו. פי ן. פירוש, אם חזרו ותחבוהו למין

יג) יוהכף אסור (י) לכתחלה בין עם בשר בין עם חלב יד) [טו] ומ״מ (ה) (ה) בדיעבד יאינה אוסרת כיון שלא היתה בת יומא:

ה טו) נטון יאם בשלו מים בקדרה חדשה ותחבו בה כף חולבת ואחר כך חזרו ובשלו בה מים פעם אחרת ותחבו בה כף של בשר ושתי הכפות היו בני יומן ובשום אחר מהפעמים לא היו במים ששים (יג) אסור להשתמש בקדירה לא בשר ולא חלב אבל שאר דברים מותר לבשל מאחר שהיתה חדשה שלא בשלו בה מעולם:

מבשר ומחלב, אבל עם שאר דברים מותר, כדלעיל סימן ל"ג ס"ק ג': יד) ומ"מ בדיעבד אינה אוסרת כו׳. כתנ הנ״י, דהיינו דוקה שחזר ותחנה במין שתחבה בפעם ראשון, דאילו חזר ותחבה במין שהיתה בלועה ממנה תחלה בתוך מע״ל מתחיבה, פשיטה שהוסרת, עכ״ל. וכ״ש אם חזר ותחנה נשאר דברים, כגון מים וירקות, דמותר בדיעבד אפילו תוך מע״ל מתחיצה הראשונה: ה טו) אם בישלו כו׳. עד קוף הקעיף. גאמת שהמחבר לא כוון יפה בכאן, וגם הרב לא ירד למכוון, לכן מוכרח אני להאריך, דו״ל הסמ"ק (סימן ריג קג, ה), מעשה בה לפני מורי הרר״י בקדרה חדשה שבישלו בה מים ותחבו לתוכה כף חולבת בת יומה, ולא היה במים כדי לבטל, ואחר הימים בישלו בה מים אחרים ותחבו לתוכה כף שנשתמש לבשר כמו

שפתי כהן

רמט

הגהות רעק"א

ד יג) והכף אסור לכתחלה בין עם בשר בין עם חלב. כיון שהוא נלוע

ד (משבצות זהב סק"ה) קמ"ל דבמעם לבד אפילו ברוב איסור אין אוסר. נ״נ מהכה לה הריה, די״ל דלא נעשה בשר בחלב אלא היכי דנותן טעם, וכיון דטעם פגום לא מיקרי טעם הוי בתערובות בשר עם חלב יבש ביבש ולא נעשה בשר בחלב ואין צריך ביטול. ואף בכף של איסור אינו בן יומו ותחב בתבשיל והוציאו הכף וחזר ותחבו לחבשיל אחר, לא אמרינן דכשהוליא הכף תחילה נעשה הבלוע נבילה דהוי מחלה על מחלה, כיון דהאוסר פגום אמרינן אין הנאסר ודוק:

באר היטב

בדיעבד אפילו תוך מע"ל מתחינה ראשונה: ה (יב) אשור. הנה הש"ך הניח דברי המחבר ורמ"א בצייע דמאחר דאיכא כאן ג׳ נייט א׳ הנכנס אל הכף ומהכף אל המים ומן המים לקדרה ואייכ יש לחמוה על המחבר למה אסר לבשל בה בשר בפרט שהוא מחיר לקמן סימן צ"ה נ"ט בר נ"ט בבישול ועוד חימה דהיהך כתב מהחר שהיתה חדשה וכו׳ דמשמע הה הם בישל בה מתחלה חלב בעין הסור לבשל נה שאר דברים וזה אינו למייש לקמן סימן זייה סייג דקערות של בשר שהודתו ביורה תולבת במים רותחין אפילו שניהם ב"י הכל מותר דהוי נ"ט בר נ"ט וגם על הרב רמ"א יש לתמוה דסתם כהמחבר והא ליתא אפילו לדידן דהא בג׳ נ״ט כ״ע מודו מיהו הא לא קשיא דלמה לא יהא מותר לבשל בה אפילו חלב דכיון דעכ״פ לריך לקבוע תשמיש אחד בקדרה זו א״כ יש לקבוע לה תשמיש בשר דמ״מ יותר נשאר נה טעם האחרון עיקר ונראה דכ״ש אם נשתמשו בשר בעין בקדרה זו שתחבו נה בראשונה כף חולבת ב"י דמותר לבשל בה אח"כ בשר אבל לאחר תחיבת כף הראשון לא היינו מתירין הקדרה לבשל בה בשר לכחחלה כיון דעכ"פ צריך לקבוע חשמיש לקדירה זו יש לקבוע לה מחלב שבלוע בה עכ"ל (והנה בודאי תיובתא גדולה היא על הב"י ורמ"א ונ"ל לתרץ דבריהם בדוחק דמיירי שהכפות היו ב"י ומסחמה כשהיה ב"י מסחמה שמנונית קלת דבוק עליו כמ"ש בסימן ל"ה ס"ג דלריך שיהמר ברי לי שלא היה שם שום שומן דבוק עליו וכו׳ וא״כ הוי נחינח טעם ממש ואפ״ה סובר למ״א דבדיעבד מותר דהוי נ״ט בר נ״ט כי זה הטעם נותן לקדרה ומהקדרה למים שנים כנ״ל):

כ"ל והקשה הב"ח דהא בסימן ל"א כתב הטור דאסור להניח דבר לח בכלי איסור ותירך דהכא דיעבד דה"ה הם לה שישבר הכלי (הבל קשה לי דבסימן קכ"ה כתב רמ"ה בשם הו"ה דכלי שתמשו בו איסור בלונן מאחר דה"א בהגעלה מקרי דיעבד וקגי ליה בשטיפה היטב וכתב או"ה זותו הש"ך דדוקה כלי דלהו בר הגעלה כגון כוסות ששתו בו עובדי כוכבים מותר לישראל לקנות בו ע״י הדחה אבל שאר כלי חרם שקנה מעובד כוכבים אם הוא רק מסופק בו שנשחמש בחמין בירה משמע בפירוש אפילו להשתמש בו ביבש נמי אסור דכתב דלריך שבירה דוקא וכאן אינו ורמ״ה על ב״י מקמע הפילו דבר לה מותר להשתמש בו ול״ע) וכתב הט״ז בשם הת״ה דהף זוף בו הראש או לעשות בהן שאר דברים שאינן זורך אכילה ושתיה מותר והכי נהגו ולפי מנהג הקל ג"כ אם נאסרה קדירה מבב"ח ואחר מע"ל בשלו בו מאכל א"ל להשליך דמי הקדרה לנהר חולק ע"ז ופסק דלריך להשליך וכו׳ וכל זה בקדירה שנאסרה אבל המאכל שנאסר לריך להשליכו בית הכפה הכל לה לפני הכלב הפילו אין הכלב שלו: ד (י) לכתחלה. החילוק שבין קדרה תה בב"י לפי שהכף בלע החלב בשעת שבחו הלכך אף אחר שנפגם אסור לכתחלה כדין קדרה ב"י משא"כ הקדרה לא בלעה טעם החלב אלא לאחר שנפגם: (יא) בדיעבד. כתב הש"ך בשם זיינו דוקה שחזר ותחנה במין שתחנה בפ״ה דאנו חזר ותחנה במין שהיתה בלועה ממנו תחלה מע"ל מתחיצה פשיטא שאוסרת וכ"ש אם חזר ותחצה בשאר דברים כגון מים וירקות המותר

אם כו׳ והכף כו׳. כמש״ל בר״ם צ״ג ועבה״ג ס״ק ו׳ וכמ״ש תוס׳ בסוף ע״ז ר״ה מכאן [טו] ומ״מ כו׳. עבה״ג: ה [טז] אם בשלו כו׳. בש״ך ופר״ח השיגו על הש״ע ומפרשים זמ״ק בע״א וכמ״ש בפכ״ה (קי״א ב׳) דנ״ט בר נ״ט מותר. ואף למ״ש תוס׳ שם דוקא עלו שלו לא, בג׳ נותני טעם מודה כמ״ש תוס׳ בסוף ע״ז ע״ו א׳ סד״ה בת ובד״ה מכאן כו׳. ין ק״ח ב׳ ד״ה שנפל כו׳ והרא״ש בפ״בידפסחים וש״פ וכ״ש לפסק הש״ע בסימן צ״ה:

ביאור הגר"א

ממר ב כיון שבלע החלב בשעח שנחו משא״כ הקדירה שלא אמר שנפגמה: ז אכל אם מחבוהו מוך מעת לעת

האשונה

כיון שנ

57 1

לוע ז

15, 51

קימ

ם כו טר] רכ ג״ק ב ולו ל

ק״ח

המ

6"

13

2 3

קע

ו הכ

'33

En

117

03

בשו

1.7

2

גליון מהרש"א

ע) ובשום אחד מהפעמים לא היו. עיין ט״ז סימן צ״ב סקכ״ר וצ״ע ועכ״פ בהיו בין שני הפעמים לסגי. וצ״ל דפעם הראשון משערים בכולו כאלו נכנסו כל ל״א זיתים ובפעם השני דלמא לא נכנס כל כך:

הרחה תחילה, דהא כבר כתבתי ריש סימן צ״א דלדבר יבש לגמרי לא בעינן הדחה אפילו בכלי חרס, עיין שם. אבל דבר לח אסור לתת בכלי חרס, ואפילו הדחת הכלי לא מהני, אלא צריך להדיח מה

שנשתמש בו שכ״ד רוב הפוסקים הרי״ף והרמב״ן והרשב״א והר״ן וההמגי״ד והכל בו והראב״ד. עיין [יד אברהם] סימן ס״ט:

זהב

אוצר מפרשים

יע) אם אין הכף ב"י כו׳. ק"ל רהא נטל"פ מנבילה שא"ר לגר גמרינן, והתם שריא שלא כדה"נ, משא"כ בב"ח. וי"ל דאיתקיש בב"ח לנבילה, את שאסור משום נבילה כו׳, כדאיתא בגמרא: [יד אברהם]

פרי מגדים

משבצות

יכ שנתערב עם תבשיל אחר, דנט"ל כי הא לא אמרה תורה טכ"ע ד"ת, ומדין ביטול כמו יינש קאתינן עליה כמו שיתנאר בק״ג, וזה נרור: ד (ה) בדיעבד. עט״ז. הוי קשיא לי מחבר, פשיטא דיעבד אינם אוסרות, אטו גרע תחיבה ב׳ מתחיבה א׳, היא היא. גם מה קמ״ל תחבוה למין הבלוע בו בראשונה שאוסר, פשיטא, עד"מ כף בשר שאב"י לחלב, ואח"ל תוך ע לתחיבת חלב תחבו לבשר, אכתי לא ידעינן דאסור. וניחא לי, דחדא מתורלת בירך חברתה, אמינא דהש״ע קמ״ל אף בתחיבה שנייה היה בשר שרי, וכבה״ע בל״ג דאם קדירה של בשר ל בה חלב, שרי לבשל ממין שירצה, ואף דאנן לא קיי"ל הכי, היינו ביש בו טעם משובח, לא

לזה קמ"ל דאינו כן, דפשיטא דאוסר הכף אם תחבוה אח"כ לבשר תוך מעל"ע לחלב, והמחבר אשמעינן דל״ח בתבשיל ראשון אין אוסר, דנט״ל מטעם יבש ביבש קאחינן עליה, דחד בחרי בטל, דחיך אוכל יטעם לא שייך, דאין נ״ט משובח. מ״מ נימא דחלב הנבלע בכף נ״נ לאחר שהוליאו, דהוה מחצה על מחצה ולא מחירין נט"ל כה"ג אלא בהיתר מרובה, וא"כ אם תחב הכף אח"כ למעט חלב, שאין רוב נגד הכף, יהא נאסר, ואפשר כל שאין ס׳ נמי, כיון דהחלב נ״נ בכף עם בלוע בשר, חו צריך ס׳ בחלב נגד חלב הנאסר, "קמ"ל דבטעם לבד, אפילו ברוב איסור אין אוסר, כדבעינן למימר בקימן ק״ג בק״ד. שוב ראיתי בפרישה אות ז׳, דקמ״ל דל״ת השתא שבלוע מבב״ח, תאסור טפי

נתו P וחי f); 5:

קיצור שו״ע על הלכות בשר בחלבו

פרקד

א אם חתך בסכין חלבית בת יומא, חתיכת בשר רותחת, חום הבשר יפליט את טעם החלב הבלוע בסכין, ונמצא הבשר בולע טעם החלב. לכן צריך שיהיה בבשר שיעור של פי שישים¹, מחלק הסכין שנכנס בבשר בזמן שחתך². ולכן אם יודע בבירור בלי ספק כמה מהסכין נכנס בבשו³, סגי בפי שישים בבשר כנגדו, ואם אינו יודע צריך פי שישים כנגד כל הסכין. מלבד הקתא (דהיינו מלבד בית האחיזה) ואם יש פי שישים הבשר מותר. אין פי שישים הבשר אסור.

ב וכשיש שישים בבשר כנגד הסכין ואנו מתירין הבשר, בכל אופן צריך לחתוך כדי קליפה ממקום שבו חתך הסכין בבשר⁴. ושיעור קליפה הוא, שיחתוך בעובי כזה שינטל כולו כאחד ולא יהיה פרורים פרורים⁵. ויש מחמירין לחתוך מן הבשר כדי שיעור נטילה⁶. דהיינו כשני ס״מ בערך⁷. וטעמם שחוששין שמא הטעם הנפלט מן הסכין לא נתפשט בכל הבשר, אלא רק נתפשט עד

שיעור כדי נטילה ממקום החתך, ובשיעור מועט זה ודאי שאין פי שישים כנגד הסכין, ולכן צריך לחותכו.

קיצור שו״ע על הלכות בשר בחלב

ג אם אין הסכין בת יומא פשוט שבכל אופן הבשר מותר, שהרי הטעם הפגום הנפלט מן הסכין אינו אוסר כמו שביארנו. אך אעפ״כ צריך לחתוך כדי קליפה ממקום שבו חתך הסכין בבשר, והטעם לזה משום שבסתם סכין חוששין שמא דבוקה בה מבחוץ מעט שמנונית, ויש חשש שמעט שמנונית זו נבלעה בכדי קליפה מן הבשר®

ד דין הסכין⁹, בין שהיא בת יומא, בין שאינה בת יומא, בין היה שישים בבשר כנגדה, בין לא היה שישים כנגדה, בכל גווני צריכה הכשר בהגעלה.

ה בכל מקום שיש ספק על הכלי או על הכפית וכו׳ אם היא בת יומא, או אינה בת יומא, אזלינן לקולא ואמרינן סתם⁰¹ כלים אינן בני יומן. והמאכל מותר.

מקורות

.7

- .1 שו״ע סימן צ״ד ס״ז. חכ״א כלל מ״ז ס״א.
- .2 ש״ך שם ס״ק כ״ח, ס״ז שם ס״ק י״ב, חכ״א שם.
- י״א דאין לסמוך על השואל כשאומר שיודע כמה מן הסכין נכנסה בבשר, דמילתא דלא רמיא עליה דאיניש, לאו אדעתיה, עיין ט״ז צ״ה ס״ק י״ב בשם המהרש״ל.
- .4 ס״ז שם ס״ק י״ג, חכ״א שם. וכן דעת הצ״צ והעצי לבונה שהובאו בדר״ת שם ס״ק צ״ד עיי״ש.
 - .5 ש״ך סימן צ״ו ס״ק כ״א, חכ״א כלל מ״ב בסעיף י״א.
 - . פרימ״ג סימן צ״ד במ״ז ס״ק י״ג. וחוו״ד שם בביאורים ס״ק י״ד, עיו״ש.
- עיין שו״ע יו״ד סימן ק״ה ס״ד, מג״א או״ח תס״א ס״ק י׳, ובמחה״ש שם, ובמשנה ברורה סימן תנ״א ס״ק קי״א. ששיעור נטילה הוא שיעור אצבע אגודל.

מקורות

77

22

- (8) מפורש בשו"ע וברמ"א סימן צ"ד סעיף ז' עיי"ש. ועייש בגר"א ס"ק כ"ד שמעט שמנונית מסתמא אין לחוש על יותר מכדי קליפה, ולכן אף שלעיל בסעיף ב' הבאנו לענין חשש בליעת טעם שיש מחמירין לחתוך כדי נטילה, כאן שכל החשש רק לשמנונית, ודאי יש לסמוך על השו"ע והרמ"א שדי בכדי קליפה. [וע"ע בדר"ת שאפילו למחמירים גם כאן, בכ"א בסכינים כמו שלנו שנוגרגים לנקותם אין להחמיר יותר מכדי קליפה].
 - .9 רמייא סימן צייד סייז, ובש״ך שם ס״ק ל״א חכייא כלל מ״ז סעיף ב׳.
- 10. בטייז שם סייק יייג ערוך השולחן שם סייל, שוייע יוייד סימן קכייב סייו עיייש וסויים זי.